

SPRAWOZDANIE

z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

za rok 2019.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Nr 39.39.V.2019 z dnia 14 lutego 2019 r.

Realizowane działania Programu koncentrowały się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, również w sytuacjach, gdy dziecko zostało umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Celem głównym Programu jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz pomoc w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku.

Cel główny realizowany był w oparciu o cele szczegółowe.

Cele szczegółowe programu:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
2. Wzmocnienie roli funkcji rodziny.
3. Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.
4. Umożliwienie powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

W ramach Gminnego programu Wspierania Rodziny realizowane były następujące działania:

Ilość korzystających rodzin z pomocy w różnych formach przedstawia poniższa tabela:

Forma pomocy	Liczba rodzin/dzieci
Rzeczywista liczba rodzin korzystających z pomocy.	160
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń 500+	533
Liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego 500+	920
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych z dodatkami	405
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	24
Liczba rodzin korzystających ze stypendiów socjalnych	174
Liczba dzieci korzystających z zasiłków szkolnych	3
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	7
Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny	67
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	18
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	5
Liczba dzieci korzystających z programu „Dobry Start”	395 rodzin 620 dzieci

Osoby objęte Programem „Posiłek w szkole i w domu”	225
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	95
Liczba rodzin objęta Programem Operacyjnym Pomoc Żywnościowa	159
Liczba rodzin objęta Zespołem Interdyscyplinarnym ze względu na przemoc w rodzinie	18

Dane: OPS

Wszystkie rodziny, mające trudności w zaspokajaniu potrzeb finansowych, są na bieżąco monitorowane przez pracowników socjalnych w zakresie przyznawania świadczeń z pomocy społecznej według warunków określonych ustawą o pomocy społecznej oraz wspierane w nabywaniu umiejętności maksymalnego wykorzystania własnych zasobów i możliwości.

Nieocenioną formą pomocy skierowaną do rodzin zagrożonych zabezpieczeniem dzieci była asystentura rodzin, sprawowana przez asystenta rodziny, który był zatrudniony w OPS na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy. Środki na zatrudnienie asystenta finansowane były ze środków resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2019 – Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019.

Miejszem pracy asystenta rodziny jest miejsce zamieszkania danej rodziny bądź miejsce przez nią wskazane. Zakres jego działania obejmował cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzicami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizacje własnego warsztatu pracy.

Asysta rodzinna polegała na wspieraniu rodziny w wypełnieniu funkcji opiekuńczo wychowawczej i opierała się na realizacji wspólnie stworzonego planu pracy z rodziną.

Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i wiąże się z aktywnym oraz całościowym wspomaganie rodziny. Asystentura rodziny miała również na celu pomoc w wypełnianiu codziennych obowiązków i zadań:

- motywowanie do podejmowania określonych działań,
- podtrzymywanie więzi uczuciowych w rodzinie,
- wspieranie w podnoszeniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i kompetencji społecznych, w tym także podejmowania pracy i dopełniania spraw urzędowych.

U podstaw pracy asystenta rodziny leży zasada:

- pomocniczości,
- współpracy,
- dobrowolności, a także poszanowania godności i prawa do samostanowienia klientów.

Funkcja asystenta rodziny to:

- funkcja wsparcia psychicznego, emocjonalnego, diagnostycznego, monitorującego, opiekuńczego, doradczo, mediacyjnego, wychowawczego, motywującego, aktywizującego oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę.

Szczegółowe zadania asystenta rodziny określa art.15 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wsparciem asystenta rodziny w 2019 r. zostało objętych **10 rodzin** wychowujących łącznie **30** dzieci.

Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny w 2019 roku

Wyszczególnienie	Liczba rodzin
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • do 3 miesięcy • powyżej 3 do 12 miesięcy • powyżej 1 roku	10 0 3 7
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • ze względu na osiągnięcie celów • ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę • ze względu na brak efektów • ze względu na zmianę metody pracy	1 0 0 1
Liczba rodzin objętych monitoringiem	0

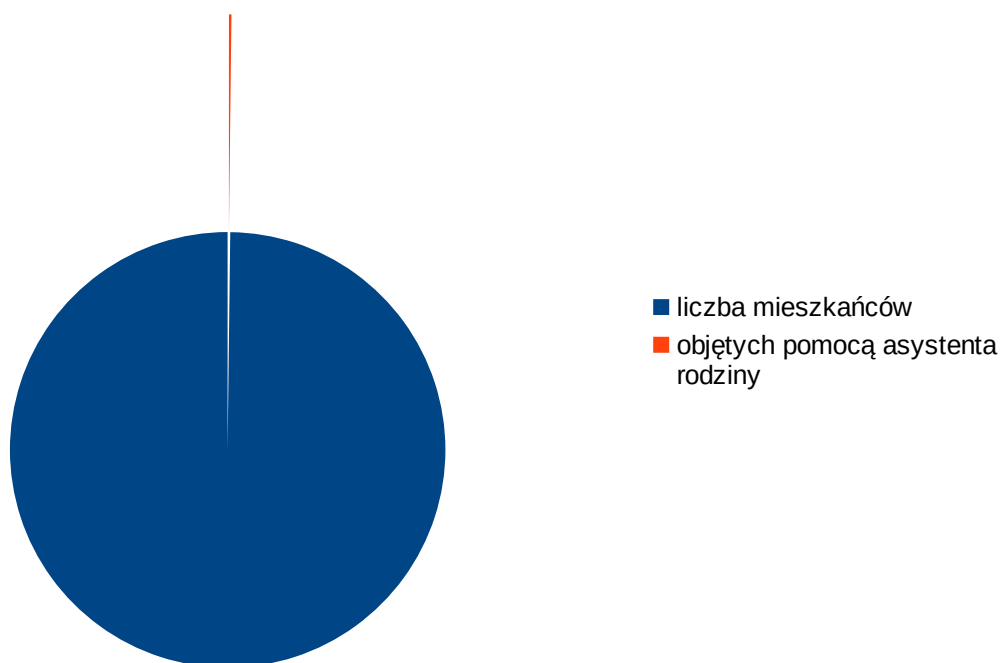
Dane: OPS

Wykres Nr 1.

Liczba mieszkańców objętych pomocą asystenta rodziny.

Liczba mieszkańców ogółem :5406

Objętych asystentem rodziny :10

Z pomocy asystenta rodziny korzysta 0.18% mieszkańców gminy.

Rodziny objęte pracą asystenta to najczęściej rodziny z wieloma problemami .Oprócz niewydolności opiekuńczo-wychowawczej występował w nich również: alkoholizm ,konflikty między małżonkami ,duży dystans uczuciowy w stosunku do dzieci ,bezrobocie ,zadłużenia komornicze ,bezradność życiowa ,niezaradność ,brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych ,dysfunkcje dzieci ,niepełnosprawność ,niepełność rodziny, trudności ekonomiczne , złe warunki lokalowe.

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę ,powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań Gminy w myśl ustawy

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2019 roku z terenu gminy wychowywało się w pieczy zastępczej 3 dzieci oraz 2 dzieci w rodzinach spokrewnionych. Umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej było ostatecznością ,po wykorzystaniu przez OPS wszystkich możliwych form wsparcia rodziny.

Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje także zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,działa Zespół Interdyscyplinarny powołany do udzielania pomocy ofiarom szeroko rozumianej przemocy. Zespół w ramach swoich działań wynikających min. z w/w ustawy realizuje zadania min. budowy systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele instytucji i służb wskazanych w ustawie ,mający na celu realizację procedury „Niebieskiej Karty” oraz prace z rodzinami ,w których dochodzi do przemocy .Jednym z ważnych elementów systemu jest OPS oraz pracownicy socjalni,którzy z racji swoich uprawnień i kompetencji są obligatoryjnie powoływani do grup roboczych ,pracujących z konkretnymi rodzinami,w których wystąpiła przemoc.

W 2019 roku do Zespołu wpłynęło **11 „Niebieskich Kart”** i **7 „Niebieskich Kart „** jest z 2018 r. założonych w większości przez przedstawicieli policji.

Według danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Maz. przez jednostkę są realizowane zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego ,w tym: prawnego psychologicznego i rodzinnego dla mieszkańców którzy mają trudności lub wskazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Mieszkańcom z terenu gminy w 2019 r. udzielono **19 porad** prawnych oraz **67 porad** rodzinnych (*dane z PCPR Maków Maz.*)

Przez placówki oświatowe na terenie gminy w 2019 roku były prowadzone działania dydaktyczne ,opiekuńczo wychowawcze ,udzielano wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dla rodziców i dzieci, realizowano różne programy profilaktyczne zgodnie z Gminnym Programem „Wspierania rodziny na lata 2019-2021.”

W Szkole Podstawowej Chodkowo Wielkie były podejmowane działania ujęte w programie:

Programy profilaktyczne:

- „Zasady zdrowego żywienia”, „udział(8 uczniów) kl. I-III i kl .IV-V(8 osoby);
- „Chrońmy dzieci”, z zakresu profilaktyki przemocy i wykorzystywania seksualnego dla kl I-VIII (32 osoby);
- „Bieg po zdrowie” , kl. IV (3 osoby);
- „Bądźmy poszukiwaczami autorytetu”,kl. IV-VIII (24 osoby);”Powiedzmy STOP szkolnej agresji” kl .I-VIII (32 osoby)

Prowadzono konsultacje i poradnictwo pedagogiczne dotyczące:

- ponoszenie odpowiedzialności moralnej i prawnej za treści umieszczone w internecie,
- zasad zdrowego żywienia,
- wyboru szkoły średniej i przyszłego zawodu,
- świadomości niebezpieczeństw czyhających w świecie cyberprzestrzeni,
- niebezpieczeństw wynikających z ryzykownych zachowań.

W szkole rodzice aktywnie uczestniczyli w organizowaniu wspólnych uroczystości min.:pomagali w zorganizowaniu choinki szkolnej ,która była imprezą dla całej społeczności lokalnej ,angażowali się podczas Dnia Babci i Dziadka ,wspierali organizacyjnie i finansowo Dzień Dziecka, brali udział wspólnie z dziećmi i nauczycielami w wycieczkach ,pomagali w transporcie dzieci na warsztaty i teatryki do GOK Płoniawy-Bramura oraz na konkursy i spotkania w innych szkołach.

W ramach promowania integracji rodzinnej i wartości prowadzone były zajęcia na godzinach do dyspozycji wychowawcy oraz na zajęciach świetlicowych .Organizowany był tydzień Dzień Rodziny oraz brano udział w festynie rodzinnym w Płoniawach-Bramurze.

(dane Publicznej Szkoły Podstawowej Chodkowo Wielkie).

Szkoła Podstawowa Płoniawy-Bramura podejmowała w 2019 r. niżej wymienione działania :

Przeprowadzono programy profilaktyczne -11 były to min.:

- przedszkolny program edukacji antytytoniowej”Czyste powietrze wokół nas”;
- ”Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami”;
- „Nie pal przy mnie, proszę „;
- „Trzymaj formę „ ;
- „Bieg po zdrowie”;
- „Krajowy Program zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS” ;”
- „Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży”;
- „Znajdź właściwe rozwiązanie”;

Prowadzony był program wychowawczo profilaktyczny i sportowy.

W szkole były prowadzone konsultacje i poradnictwa specjalistyczne i pedagogiczne na temat:

- wspieranie działań promujących styl życia wolny od nikotyny, alkoholu, dopalaczy i narkotyków w formie pogadarek dla uczniów w kl .IV-VIII -10,
- prowadzenie zajęć opiekuńczych, edukacyjnych i rozwojowych poprzez propagowanie różnorodnych form spędzenia czasu wolnego dzieci i młodzieży-6
- ,prowadzone było poradnictwo indywidualne dla uczniów i rodziców w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych – 20,
- intensywna pomoc w sytuacjach nagłych i trudnych zwana interwencja kryzysową – 3
- ,poradnictwo indywidualne dla uczniów i rodziców-20,
- wzmocnienie rodziców w rolach opiekuńczo wychowawczych -7,
- spotkania z rodzicami na terenie szkoły-12.
- Przeprowadzono również diagnozę trudności w nauce dzieci i młodzieży, warsztaty psychologiczne na temat empatii. Szkoła włączyła rodziców w życie szkoły i promowanie wartości rodzinnych (Dzień Babci, Dzień Dziadka, Dzień Rodziny, Dzień Matki, Dzień Dziecka itp. Odbyły się spotkania grupy PAT, zajęcia sportowe SKS pozalekcyjne.

(dane Publicznej Szkoły Podstawowej Płoniawy-Bramura)

Szkoła Podstawowa Węgrzynowo zrealizowała niżej wymienione działania:

Realizowane programy:

- „Jestem aktywny i ciekawy świata” dla kl .I-VIII (70 osób);
- zorganizowano 2 wycieczki edukacyjne i profilaktyczne (70 osób),
- ”Czytamy baśnie i legendy dla kl .I-VIII (70 osób);
- ”Sport to zdrowie dla kl. IV-VIII (50 osób) zorganizowanie Gminnego Turnieju Mini-Piłki Nożnej;
- ”Hazard? Nie dziękuję”, dla kl. I-VIII (70 osób) ;
- ”Grzeczność na co dzień” Dla kl. I (12 osób);
- ”Jestem grzeczny i bezpieczny” kl. II (8 osób);
- ”Jesteśmy koleżeńscy”, kl. 5 (8 osób);
- ”Bezpieczeństwo i odpowiedzialność na co dzień” dla kl. VII-VIII (12 osób);
- ”Nie ten przyjaciel, kto współczuje, a ten kto pomaga” dla kl. VI (10 osób);
- ”Bezpieczny internet”, dla kl. I-VIII (70 osób);
- ”Stop uzależnieniom” kl. IV-VIII (70 osób);
- ”Uzależnienie od komputera” dla kl .IV-VIII (25 osób);
- ”Dialog przeciw przemocy, agresji” dla kl. V-VIII (26 osób);
- ”Dialog dla motywacji i kreatywności” kl .IV-VIII (43 osoby);

- „Znajdź właściwe rozwiązanie” orz profilaktyki AIDS „ dla kl. VII (8 osób);
- w ramach realizacji programu profilaktycznego pt.”Jestem aktywny i ciekawy świata „zorganizowano wycieczkę szkolną (70 osób);
- dzieci brały udział w zajęciach na basenie w Pułtusku (30 osób) zajęcia zostały zorganizowane w ramach dodatkowych zajęć dotyczących wychowania fizycznego. Zajęcia kształtowały umiejętność lepszego pływania oraz zdobycie karty pływania.

Podsumowaniem w zakresie działań profilaktycznych był Szkolny Dzień bez Przemocy. Zorganizowano wiele zabaw, konkursów i gier na boisku szkolnym ,które były ciekawym zakończeniem działań w tym zakresie .

Prowadzono konsultacje i poradnictwo specjalistyczne:

w tym prawne, pedagogiczne i psychologiczne. Pedagog szkolny prowadził poradnictwo pedagogiczne , organizował pogadanki profilaktyczne i warsztaty ,konkursy.

W 2019 roku zostały zorganizowane warsztaty dla rodziców pt.”Dialog przeciw przemocy”. Odbyły się spotkania rodziców z przedstawicielami policji oraz nauczycielem informatyki poświęcone bezpieczeństwu w internecie.

Włączono rodziców w życie szkoły poprzez organizowanie wspólnych uroczystości i spotkań, które obejmowały wydarzenia szkolne w formach:

- „Festyn rodzinny patriotyczny” ;
- ”Dzień Babci i Dziadka”;
- ”Dzień Rodziny”;
- „ Dzień Dziecka”
- zorganizowano: bal karnawałowy,bal charytatywny.
- „spotkanie opłatkowe”;
- „kiermasze”

(dane Publicznej Szkoły Podstawowej Węgrzynowo)

Szkoła Podstawowa w Krasieńcu realizowała niżej wymienione działania:

W 2019 roku wdrażano szkolne programy profilaktyczne:

1. Szkoły Promującej Zdrowie.
2. Dzieci uczą rodziców-ogólnopolska akcja edukacyjna.
3. Bezpieczna szkoła.
4. Szkolny Program Profilaktyczny:
  - „Trzymaj formę”;
  - „Nie pal przy mnie proszę”;
  - „Owoce i warzywa w szkole”;
  - „Śniadanie daje moc”;
  - „Bezpieczny Puchatek”;
  - „Obchody Ogólnopolskiego Dnia Praw Dziecka”;
  - „Obchody Światowego Dnia AIDS?HIV;
  - Światowy Dzień Bez Papierosa”;
  - akcja”Biegaj z Mikołajem” w ramach Ogólnopolskiej Olimpiady Promocji Zdrowego Stylu Życia -Szkolne Koło PCK;
  - realizacja programu pod patronatem Prezydenta RP „Piękna nasza Polska cała”-rozwijanie postaw patriotycznych ;
  - „Mleko w szkole”;
  - „Bieg po zdrowie”;
  - „Obchody Światowego Dnia Czystych Rąk”;
  - koncert profilaktyczny pt.”Muzyka łągodzi obyczaje”;
  - zorganizowane warsztaty: pt.”Pokonaj przemoc i wulgaryzm”,Wyloguj się z sieci”,”Złość i gniew,czyli jak radzić sobie z emocjami”,”Mediacje rówieśnicze”.

Szkoła prowadziła konsultacje i poradnictwa specjalistyczne w formach:

- porady i konsultacje dla uczniów objętych pomocą psychologiczną i pedagogiczną;
- porady i konsultacje dla rodziców przez wychowawców i pedagoga w zakresie problemów edukacyjnych i wychowawczych-cały rok zgodnie z potrzebami;
- spotkania z przedstawicielem Policji;
- spotkanie z psycholog z Centrum Profilaktyki z Warszawy;
- spotkanie ze specjalistą ds .profilaktyki z Ciechanowa;
- poradnictwa indywidualne i grupowe z zakresu doradztwa zawodowego;
- poradnictwo indywidualne i grupowe dla uczniów,rodziców i nauczycieli przeprowadzone przez pedagoga Poradni Psychologicznej -Pedagogicznej w Makowie Maz.

Szkoła również objęła pomocą uczniów w formie:

- zajęcia rewalidacyjne;
- zajęcia logopedyczne;
- opieka pedagoga szkolnego;

Na terenie szkoły funkcjonuje Punkt konsultacyjny dla uczniów i rodziców z psychologiem. Udzielane są porady i konsultacje,przewodzone są zajęcia dydaktyczne i wyrównawcze z różnych przedmiotów .W życie szkoły są włączani rodzice.

Uczniowie otrzymują pomoc w postaci posiłków w ramach programu rządowego pt.”Posiłek w szkole i w domu” 47 uczniów korzysta z bezpłatnego dożywiania,ogółem z dożywiania korzysta 110 uczniów .Inne działania szkoły to: opieka pielęgniarska,zajęcia świetlicowe oraz organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z dysfunkcjami we współpracy z OPS.

(dane Publicznej Szkoły Podstawowej Krasiniec)

Podsumowanie.

Analiza podejmowanych działań wskazuje,że podmioty realizujące cele i zadania określone w Programie Wspieranie Rodziny na 2019-2021 dokładają wszelkich starań,by oferta wspierania rodziny była szeroko dostępna i dopasowana do ich potrzeb.

Priorytetem uchwalonego w naszej gminie programu jest dążenie ,aby każde dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej,a jeżeli trafi do pieczy zastępczej, stwarzanie warunków jak najszybszego powrotu do biologicznych rodziców. Nie ulega bowiem wątpliwości,że środowisko rodzinne nawet niezupełnie wydolne i borykające się z różnorodnymi problemami ,jest dla dziecka środowiskiem naturalnym i najlepszym .Przerwanie więzi dziecka z rodzicami biologicznymi jest zawsze wydarzeniem traumatycznym ,pozostawiającym w psychice dziecka trwałe ślady.

Skuteczna pomoc dzieciom pozbawionych opieki oraz rodzinom nie radzącym sobie z wychowaniem dzieci wymaga współpracy wielu instytucji. W naszej gminie OPS współpracuje ściśle z placówkami oświatowymi ,które oferują dzieciom różnorodne zajęcia pozalekcyjne,służbą zdrowia ,GKRPA, Policją ,kuratorem sądowym i kuratorami społecznymi ,PCPR. Wszystkie współpracujące jednostki starają się reagować w każdej sytuacji kryzysowej rodziny.

Konieczne jest utrzymanie dotychczasowego kierunku działań,a przede wszystkim wysokiej aktywności instytucji i organizacji mających w swoich zadaniach pracę z rodziną. Istotne jest aby system wspierania rodziny na terenie gminy Płoniawy-Bramura nie ograniczał się tylko do działań ściśle związanych z pomocą społeczną i nie był adresowany wyłącznie do rodzin,które już są dotknięte problemami opiekuńczo -wychowawczymi.

Ważnym elementem działań podejmowanych przez wszystkie instytucje i organizacje funkcjonujące na terenie gminy powinny być działania profilaktyczne, w tym: informacyjne edukacyjne, integracyjne i aktywizujące .Istotna jest partnerska współpraca pomiędzy przedstawicielami administracji samorządowej gminy, przedstawicielami zajmującymi się dzieckiem i rodziną ,przedstawicielami społeczności lokalnej gminy oraz partnerami społecznymi.

Aby realizować działania i zadania w/w programu w latach następnych jest:

1. Dalsze prowadzenie pracy z rodzinami, w środowisku, w których pojawiają się trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo wychowawczych, ze szczególnym położeniem nacisku na utrzymanie dzieci w ich środowisku rodzinnym.
2. Intensywna praca z rodzinami biologicznymi, mająca powrót dzieci z pieczy zastępczej do środowiska rodzinnego.
3. Dalsza współpraca OPS z instytucjami, podmiotami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
4. Dalsze prowadzenie przez placówki oświatowe, organizacje pozarządowe oraz włączenie inne podmioty do realizowania działań ukierunkowanych na promowanie rodziny propagowanie idei wspólnego spędzenia wolnego czasu, inwestowanie w rozwój potencjałów i zainteresowań dzieci i młodzieży.

Do najistotniejszych utrudnień realizacji programu jest :

1. brak mieszkań socjalnych.
2. brak na terenie gminy świetlic socjoterapeutycznych .

Sporządził: J. Krukowska -Kierownik OPS.